

Spolno prenosive bolesti (SPB) jesu zarazne bolesti uzrokovane različitim uzročnicima, a razmatraju se zajedno jer je seksualni kontakt epidemiološki važan, iako nije nužno jedini način na koji se bolest može steći. Globalni su javnozdravstveni problem zbog epidemijske proširenosti, mnogobrojnih komplikacija koje izazivaju te stoga i golemih troškova koje zdravstveni sustavi i pojedinci izdvajaju za njihovo liječenje. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije godišnje se u svijetu registrira 250 milijuna novih slučajeva SPB od čega oko 7 milijuna novih HIV-pozitivnih osoba, oko 50 milijuna osoba novoinficiranih *Chlamydom trachomatis* te oko 2,5 milijuna novoregistriranih infekcija virusom B hepatitisa.

Aktualno stanje spolno prenosivih bolesti u nas može se procijeniti prema podacima Epidemiološke službe Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koja prikuplja izvješća o oboljelima od zaraznih bolesti u cijeloj zemlji. Klasične spolno prenosive bolesti potisnute su i rijetke, AIDS i HIV-infekcije drže se 17 godina od pojave prvih slučajeva pod kontrolom i na niskoj razini učestalosti. Tako je zahvaljujući interdisciplinarnom kvalitetnom radu više medicinskih struka i sustavnim mjerama zdravstvene zaštite te ukupno gledajući pozitivnom društvenom stavu, stanje spolno prenosivih bolesti u Republici Hrvatskoj razmjerno povoljno. Aktualan problem danas i jedan od stručnih izazova je određivanje stupnja utjecaja asimptomatskih i oligosimptomatskih spolno prenosivih bolesti na mogući kasniji nastanak trajnih posljedica za zdravlje kao što su neplodnost, upalna bolest male zdjelice, izvanmaternična trudnoća, karcinom, kongenitalne infekcije, pa čak i smrt.

Pod nazivom *Spolno prenosive bolesti - izabrana poglavlja*, u ovom broju MEDICUSA obrađuje se niz tema iz tog područja. O epidemiološkim osobinama spolno prenosivih bolesti i o svrhovitosti njihova prijavljivanja piše dr. B. Aleraj. Za točnu etiološku dijagnozu potrebni su osjetljivi, specifični, lako dostupni, jeftini i brzi dijagnostički testovi koji mogu dijagnosticirati uzročnika u simptomatskih i asimptomatskih osoba. Upute o tome kada koje testove treba primijeniti i što od njih možemo očekivati nalaze se u članku dr. Lidije Žele-Starčević. Spolnost (seksualnost) definiramo kao ukupnost pojava vezanih za spol i spolni nagon, a spol kao ukupnost fizioloških i psiholoških obilježja po kojima se razlikuju muškarac i žena. Psihički aspekti spolno prenosivih bolesti prikazani su u radu dr. V. Grudena. O akutnome klamidijskom cervicitisu/uretritisu piše dr. B. Kobal, o upalnoj bolesti male zdjelice piše dr. H. Vrčić. U članku dr. M. Gomberga prikazani su različiti bibliografski aspekti perzistencije klamidijske infekcije, rezultati vlastitih istraživanja uključujući elektronskomikroskopske nalaze *C. trachomatis* tijekom perzistentne i latentne infekcije, a predložena je i nova shema liječenja. Naša iskustva u liječenju urogenitalnih klamidijskih infekcija prikazuje dr. Alemka Puntarić. O povezanosti *C. trachomatis* i novotvorina ženskoga spolnog sustava piše dr. G. Vujić, a o važnosti prevencije SPB dr. Z. Topalović.

Seksualna aktivnost, primjena raznih lokalnih ili hormonskih kontracepcijskih sredstava, odgađanje mokrenja nakon spolnog odnosa te nalaz bakterija - uzročnika uroinfekcije u rodnicima, čimbenici su koji izrazito povećavaju učestalost infekcija mokraćnog sustava u mladim ženama. Razlozi nastanka nekompliciranih infekcija mokraćnog sustava muškaraca, pa i prostatitisa, nerijetko se nalaze u bakterijskoj kolonizaciji rodnice njihovih seksualnih partnerica. Stoga nije slučajnost da se u ovom broju MEDICUSA obrađuju i infekcije mokraćnog sustava. U etiologiji sindroma prostatitisa bitnu ulogu imaju spolno prenosivi uzročnici, posebno *C. trachomatis*. Dijagnostički kriteriji i smjernice liječenja različitih kategorija unutar sindroma prostatitisa prikazani su u radu dr. I. Krhena. Liječenje urogenitalnih infekcija i SPB u trudnoći obrađeno je u članku

dr. I. Francetića. O bitnim značajkama urogenitalnih infekcija uzrokovanih humanim papiloma i herpes simpleks virusom piše dr. M. Skerlev. Osnovne epidemiološke, patogenetske i kliničke karakteristike hepatitisa B i C prikazane su u radu dr. Adriane Vince. O novostima u antiretrovirusnom liječenju piše dr. J. Begovac.

Ovaj broj MEDICUSA planirano je izašao u vrijeme održavanja 6. simpozija o spolno prenosivim bolestima i urogenitalnim infekcijama, simpozija posvećenog pok. prof. dr. sc. Slavku Schönwaldu, a kojemu je PLIVA Hrvatska d.o.o. glavni sponzor. Autori većine tekstova članovi su *Chlamydia Trachomatis* Study Group (CTSG) koja je na inicijativu PLIVE d.d. osnovana u svibnju 2002. godine na Brijunima.

Zahvaljujem svim suradnicima MEDICUSA, a posebno glavnoj i odgovornoj urednici dr. Adeli Kolumbić Lakoš na inventivnosti i senzibilnosti za zanimljive teme i na povjerenju u autore članaka i mene kao gosta urednika te na suradnji s tehničkim stručnjacima.

I na kraju, dragi čitatelji, poštovane kolegice i kolege, nadam se da će vam ovaj broj MEDICUSA s *Izabranim poglavljima iz spolno prenosivih bolesti* biti zanimljiv i aktualan te da ćete se ovim člancima kao podsjetnicima u praksi, rado vraćati po korisne savjete.

Prof. dr. sc. Višnja Škerk